

Sygn. akt VU 705/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant stażysta Emilia Łopatowska

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku Z. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania Z. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 28 lutego 2014 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy Z. M. prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2014 roku.

Sygn. akt VU 705/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 lutego 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy Z. M. prawa do emerytury.

Od decyzji powyższej wnioskodawca odwołał się w dniu 24 marca 2014 roku. Wniósł o przyznanie żądanego prawa z uwagi na to, że przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych. Wskazał, że pracował w takich warunkach w także w okresie od 20 maja 1991 roku do 30 czerwca 1993 roku w Wytwórni (...) w R. na stanowisku kierownika wydziału montażowo-spawalniczego.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Z. M., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 14 stycznia 2014 roku wniosek o emeryturę.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 w aktach ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący ponad 25 lat. Niekwestionowany przez ZUS staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wynosi łącznie 13 lat i 7 dni. Jest to okres zatrudnienia od 13 kwietnia 1978 roku do 19 maja 1991 roku w Wytwórni (...) w R. na stanowiskach mistrza i starszego mistrza wydziału montażowo-spawalniczego.

Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

(okoliczności niesporne)

W okresie od 2 maja 1973 roku do 31 lipca 1993 roku wnioskodawca był zatrudniony w Wytwórni (...) w R.. W przedsiębiorstwie tym wnioskodawca pracował w okresach od:

- od 2 maja 1973 roku do 31 lipca 1978 roku na stanowiskach technologa, starszego technologa i specjalisty ds. normowania;
- od 1 sierpnia 1978 roku do 19 maja 1991 roku na stanowiskach mistrza i starszego mistrza wydziału montażowo-spawalniczego;
- od 20 maja 1991 roku do 31 lipca 1993 roku na stanowisku kierownika wydziału montażowo-spawalniczego.

(dowód: świadectwo pracy k. 6, angaże k. 15-34 w aktach ZUS)

W trakcie zatrudnienia na stanowisku kierownika wydziału montażowo-spawalniczego wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze wykonywał, podobnie jak wcześniej na stanowisku mistrza wydziału montażowo-spawalniczego, prace polegające na kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorcze inżynieryjno-technicznym na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe były wykonywane prace w warunkach szczególnych.

Wytwórnia (...) w R.. zajmowała się produkcją konstrukcji stalowych, np. mostów, słupów, elementów do hal i elementów do przemysłu zbrojeniowego.

Jako kierownik wydziału montażowo-spawalniczego wnioskodawca nadzorował prace wykonywane na tym wydziale. Pracownikami, nad których pracą wnioskodawca sprawował nadzór byli mistrzowie, spawacze, monterzy, malarze, szlifierze itp. Wnioskodawca rozdzielał prace pomiędzy podległych mu mistrzów, którzy z kolei rozdzielali pracę pomiędzy poszczególnych pracowników. Ponadto zamawiał potrzebne narzędzia i produkty, sprawdzał dyscyplinę pracy, udzielał zgody na wzięcie urlopu przez pracowników.

W ramach swoich obowiązków wnioskodawca wykonywał także prace związane z prowadzeniem dokumentacji technicznej, brał udział w naradach i zebraniach z dyrekcją. Wnioskodawca miał przy hali oddzielne biuro, ale dziennie na hali produkcyjnej spędzał średnio 6 do 7 godzin.

Przed zatrudnieniem na stanowisku kierownika wnioskodawca był mistrzem w wydziale W3, a następnie kierownikiem tego wydziału. Od 1 lipca 1992 roku objął dodatkowo kierownictwo wydziału W2. Później wydziały W2 i W3 połączyły się. Wnioskodawca nadzorował pracę około 300-350 osób.

(dowód: zakresy obowiązków k. 41, 42-46, 47-48, 49-51, 53-54, 55-57, zeznania świadków Z. P. i M. P. k. 17-18, zeznania wnioskodawcy k. 18 w aktach sprawy)

Wytwórnia (...) w R. nie wystawiła wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

(okoliczność niesporna)

Przy zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych wnioskodawcy okresu zatrudnienia od 20 maja 1991 roku do 31 lipca 1993 roku, staż pracy wnioskodawcy w takich warunkach wynosi ponad 15 lat.

(okoliczność niesporna)

Sąd Okręgowy zważył i ocenił co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy, w brzemieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Należy dodać, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace o jakich mowa w rozporządzeniu (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.),

obecnie rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Spór pomiędzy stronami ograniczał się do faktu, czy wnioskodawca ma 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach (spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, w dniu (...) 2010 roku ukończył 60 lat i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Organ rentowy uznał, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki zatrudnienia w warunkach szczególnych co najmniej przez 15 lat. Wnioskodawca twierdził zaś, że legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych, albowiem pracował w takich warunkach także w okresie od 20 maja 1991 roku do 30 czerwca 1993 roku w Wytwórni (...) w R. na stanowisku kierownika wydziału montażowo-spawalniczego.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w spornym okresie Sąd oparł się na zeznaniach świadków Z. W. i M. P. oraz zeznaniach wnioskodawcy. Zeznania te zasługują na wiarę, gdyż są spójne, logiczne i korespondują z pozostałymi dowodami zebranymi w sprawie, w tym w szczególności z zakresami obowiązków wnioskodawcy na stanowisku kierownika wydziału montażowego-spawalniczego zawartymi w aktach rentowych. Podkreślić przy należy, iż organ rentowy nie przedstawił w toku postępowania żadnych dowodów, które pozwoliłyby na podważenie wiarygodności wskazanych wyżej dowodów.

Z dowodów powyższych wynika, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w okresach od 20 maja 1991 roku do 30 czerwca 1993 roku jako kierownik wydziału montażowo-spawalniczego prace polegające na kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorcze inżynieryjno-technicznym na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe były wykonywane prace w warunkach szczególnych. Pracownikami, nad których pracą wnioskodawca sprawował nadzór byli mistrzowie, spawacze, monterzy, malarze, szlifierze itp. Wnioskodawca rozdzielał prace pomiędzy podległych mu mistrzów, którzy z kolei rozdzielali pracę pomiędzy poszczególnych pracowników. Ponadto zamawiał potrzebne narzędzia i produkty, sprawdzał dyscyplinę pracy, udzielał zgody na wzięcie urlopu przez pracowników.

W świetle zebranego materiału dowodowego, należało zatem uznać, że w spornych okresach wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace wymienione w Dziale XIV, poz. 24 wykazu A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, tj. prace polegające na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorcze inżynieryjno-technicznym na oddziałach wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Do odmowy uznania będących przedmiotem sporu okresów za okresy pracy w warunkach szczególnych nie może prowadzić okoliczność, że w ramach swoich obowiązków wnioskodawca zajmował się także prowadzeniem dokumentacji technicznej, czy też, że brał udział w naradach z dyrekcją.

W tym zakresie podnieść należy, iż zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, za pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Za taką pracę został uznany w wykazie A dozór inżynieryjno-techniczny nad pracami wykonywanymi w warunkach zagrażających bezpieczeństwu.

Sąd Okręgowy podziela w pełni pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 stycznia 2008 roku w sprawie I UK 195/07, LEX nr 375610, zgodnie z którym: „Osoba wykonująca taki nadzór nie musi stale przebywać na stanowiskach, gdzie wykonywana jest praca, w zakresie jej obowiązków musi być przewidziane sporządzanie dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności. Ponoszenie odpowiedzialności za wykonywanie pracy, w której każdy błąd techniczny może narazić na niebezpieczeństwo pracowników i inne osoby, zostało uznane za wykonywanie pracy w warunkach szczególnych.” Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 października 2007 roku, I UK 111/07, LEX nr 375689, stwierdzając, że: „objęcie nadzorem lub kontrolą także

innych prac niż wymienione w wykazie A prac nie wyłącza zakwalifikowania samego nadzoru lub kontroli jako pracy w warunkach szczególnych, jeżeli te inne (podlegające dozorowi lub kontroli) prace nie są na danym oddziale lub wydziale podstawowe”. W sytuacji, gdy dozór inżyniersko-techniczny jest pracą w warunkach szczególnych i praca wnioskodawcy polegająca na dozorcze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma potrzeby ustalania, ile czasu poświęcał on na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na czynności, które również były związane z dozorem.

Biorąc pod uwagę materiał dowodowy zebrany w niniejszej sprawie i cytowane poglądy orzecznictwa nie było zatem przeszkód, aby okres zatrudnienia od 20 maja 1991 roku do 30 czerwca 1993 roku do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Podkreślić należy, iż ZUS zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia od 13 kwietnia 1978 roku do 19 maja 1991 roku w Wytwórni (...) w R. na stanowiskach mistrza i starszego mistrza wydziału montażowo-spawalniczego, mimo że w okresie tym oprócz prac związanych z kontrolą jakości produkcji i dozorem inżyniersko-technicznym, wnioskodawca wykonywał wówczas także obowiązki pracownika umysłowego związane z prowadzeniem dokumentacji technicznej.

Przy zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych spornego okresu zatrudnienia, staż pracy wnioskodawcy w takich warunkach wynosi łącznie ponad 15 lat. W związku z tym stwierdzić należało, że wnioskodawca spełnia wszystkie wymagane prawem warunki do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.